

Warunki mieszkaniowe w krajach Unii Europejskiej

Wybrane wskaźniki dot warunków mieszkaniowych w krajach UE w 2014 i 2022 roku

Podstawowe pojęcia

Mieszkanie (zgodnie z def. GUS)

lokal składający się z jednej lub kilku izb i pomieszczeń pomocniczych, przeznaczony na stały pobyt osób wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych; konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Zasoby mieszkaniowe

ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych.

Polityka mieszkaniowa

to zbiór działań podejmowanych przez władze publiczne, które prowadzą do rozwiązywania problemu mieszkaniowego, stawiając za cel nadrzędny zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego społeczeństwa oraz poprawienie warunków bytowych ludności.

Potrzeby mieszkaniowe na tle pozostałych potrzeb

Siergiej L. Rubinsztejn w 1940 r. - potrzeby: materialne niższe (wegetatywne), materialne **wyższe** - związane z pracą i **codziennym życiem** i potrzeby duchowe.

Abraham Maslow w 1943 r.- hierarchia potrzeb: fizjologiczne, **bezpieczeństwa**, przynależności i miłości, uznania do samorealizacji.

Clayton P. Alderfer w 1972 r. - potrzeby: **egzystencji** (fizjologiczne, materialne, mieszkaniowe), stosunków społecznych (integracji w zespole, aspiracji), potrzeby rozwoju osobowego.

Erik Allardt w 1976 r. - potrzeby: **posiadania** (środki ekonomiczne, mieszkanie, zatrudnienie, warunki pracy, zdrowie, edukację), uczucia (kontakty ze społecznością lokalną, stosunki rodzinne, kontakty towarzyskie, stosunki międzyludzkie w pracy), istnienia (możliwości samookreślenia, bezpieczeństwa osobistego, aktywności politycznej, spędzania czasu własnego, zadowolenie z pracy).

Andrzej Luszniwicz w 1978 r. - potrzeby: wyżywienia, **mieszkania**, ochrony zdrowia, wykształcenia, rekreacji, zabezpieczenia społecznego i zagospodarowania materialnego.

Potrzeby mieszkaniowe w dokumentach międzynarodowych

Potrzeby mieszkaniowe to fundament potrzeb człowieka.

Prawo do mieszkania uwzględnione jest w wielu dokumentach międzynarodowych ratyfikowanych przez Polskę:

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ w 1948 r., art. 25 (Powszechna 2024).
- Postanowienia konferencji Habitat III, 2016 r. w Quito, uchwalono dokument programowy New Urban Agenda, art. 31-33 (Nowa Agenda 2024).
- Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych z 1966 r., w art. 11 (Międzynarodowy Pakt 2024).
- Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie dnia 18 października 1961 r., w art. 16 *Prawo rodziny do ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej* (EUROPEJSKA KARTA 2024).
- Europejska Karta Społeczna, Rada Europy, 2018 r. (zrewidowana wersja STE nr 163, otwarta do podpisu w Strasburgu w dniu 3 maja 1996 roku), w art. 31 *Prawo do mieszkania* (EUROPEJSKA KARTA, Rada Europy 2024).
- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2007 r., w art. 7 *Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego*, w art. 34 *Zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna*, pkt.2 i 3 (KARTA PRAW 2024).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 maja 2007 r. w sprawie mieszkalnictwa i polityki regionalnej (2006/2108(INI)), (Rezolucja 2007).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 czerwca 2013 r. w sprawie budownictwa socjalnego w Unii Europejskiej (2012/2293(INI)), (Mieszkalnictwo 2024).

Kraj	Udział wydatków gospodarstw domowych na mieszkanie, prąd, wodę, gaz (w %)		Średnia liczba pokoi na osobę		Udział osób będących właścicielami mieszkań (w %)		Udział kosztów mieszkaniowych w dochodzie rozporządzalnym gospodarstw domowych (w %)		Odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych zalegających z opłatami za kredyt hipoteczny, czynsz lub media (w %)		Wskaźnik głębokiej deprivacji mieszkaniowej (w %)		Szacowany średni wiek młodych ludzi opuszczających gospodarstwo domowe rodziców	
	2014	2022	2014	2022	2014	2022	2014	2022	2014	2022	2014	2022	2014	2022
Austria	21,9	24,1	1,6	1,6	57,2	51,4	18,3	18,7	6,1	4,7	3,7	3,0	25,4	25,3
Belgia	24,1	25,7	2,2	2,1	72,0	72,5	20,8	18,0	7,6	4,2	0,9	2,3	25,1	26,3
Bulgaria	19,8	18,4	1,1	1,3	84,3	85,0	23,6	23,3	35,3	19,9	12,9	8,6	29,1	30,3
Chorwacja	18,3	14,9	1,1	1,2	89,7	91,1	20,0	15,1	30,1	15,7	7,8	5,1	31,0	33,4
Cypr	16,4	16,8	2,0	2,0	72,9	69,6	13,5	11,2	34,2	13,6	1,5	1,6	28,4	27,5
Czechy	26,5	26,0	1,4	1,5	78,9	77,1	24,2	19,7	6,1	2,7	3,5	2,0	26,7	25,9
Dania	29,5	29,1	1,9	1,9	63,3	59,6	28,1	25,4	7,9	6,7	2,3	2,8	21,2	21,7
Estonia	18,5	22,5	1,6	1,6	81,5	82,0	18,3	14,8	12,0	5,8	3,9	2,1	24,2	22,7
Finlandia	27,2	29,7	1,9	2,0	73,2	69,5	18,0	18,9	10,7	7,7	0,7	1,0	21,9	21,3
Francja	26,5	26,2	1,8	1,8	65,0	63,4	18,3	18,1	9,8	10,2	2,3	3,8	23,7	23,4
Grecja	22,1	19,2	1,2	1,3	74,0	72,8	42,5	34,2	46,4	45,5	6,0	5,8	29,3	30,7
Hiszpania	24,0	22,3	1,9	2,0	78,8	76,0	19,1	17,8	12,5	13,2	1,7	3,4	29,1	30,3
Irlandia	23,3	28,0	2,0	2,1	68,4	70,4	18,1	15,5	22,4	13,9	1,3	1,4	25,9	26,9
Litwa	16,5	16,4	1,4	1,6	89,9	88,6	18,6	12,3	11,3	6,0	10,1	5,4	26,1	24,7
Luxemburg	23,5	21,5	2,0	2,2	72,5	72,4	14,0	23,8	4,9	7,2	1,6	1,6	26,7	26,8
Łotwa	22,1	21,3	1,2	1,6	80,9	83,1	20,1	15,7	21,4	6,9	16,6	11,5	28,0	26,8
Malta	12,0	13,9	2,1	2,3	79,8	82,6	8,7	8,8	15,5	6,1	1,3	1,0	29,9	30,1
Niderlandy	24,2	23,4	1,9	2,1	67,0	70,6	29,4	22,6	6,3	2,9	0,6	1,5	23,6	23,0
Niemcy	24,7	24,6	1,8	1,7	52,5	46,5	27,3	24,5	5,6	5,9	1,9	1,2	23,8	23,8
Polska	19,9	18,9	1,1	1,1	83,5	87,2	22,5	17,4	15,4	6,0	9,1	9	28,3	28,9
Portugalia	19,1	17,3	1,7	1,7	74,9	77,8	19,3	14,3	12,0	6,1	5,5	3,9	28,8	29,7
Rumunia	20,0	18,4	1,0	1,1	96,2	94,8	25,8	18,7	23,9	18,4	20,6	14,3	28,5	27,7
Słowacja	30,7	30,3	1,1	1,1	90,3	93,0	20,3	15,2	8,3	8,3	4,3	3,2	30,8	30,8
Słowenia	19,7	18,9	1,5	1,6	76,7	75,4	17,1	14,7	22,5	7,4	6,5	3,1	28,6	29,4
Szwecja	26,0	25,3	1,7	1,8	65,6	64,2	22,9	22,2	6,4	6,2	2,1	2,5	20,8	21,4
Węgry	20,0	22,6	1,2	1,6	88,2	90,1	25,2	19,7	24,5	10,3	17,3	7,6	27,7	27,1
Włochy	23,4	24,8	1,4	1,4	73,1	74,3	17,1	15,5	14,3	6,2	9,5	6,1	30,1	30,0
min	12,0	13,9	1,0	1,1	52,5	46,5	8,7	8,8	4,9	2,7	0,6	1,0	20,8	21,3
max	30,7	30,3	2,2	2,3	96,2	94,8	42,5	34,2	46,4	45,5	20,6	14,3	31,0	33,4

Zródło:: dane Eurostat

3. edycja konferencji naukowej pt. „Samorząd terytorialny. Społeczeństwo. Gospodarka. Przestrzeń”, 16 maja 2024 r. Wrocław

dr hab. prof. UEK Joanna Kudelko, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, kudelkoj@uek.krakow.pl

dr Monika Musiał – Malago, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, musialm@uek.krakow.pl

dr hab. prof. UEW Dorota Rynio, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, dorota.rynio@ue.wroc.pl